

Lausunto tulvariskien hallintasuunnitelma

Haapaveden kaupungilla on vireillä vesien kunnostushanke, jonka tavoitteena on nostaa Haapajärven ekologinen tila tyydyttävästä hyväksi vuoteen 2027 mennessä EU-direktiivin mukaisesti. Hankkeen tutkimusten perusteella maatalouden ravinnekuormitus on järven suurin ulkoinen kuormitustekijä. Merkittävin kuormitustekijä on arvion mukaan varsinkin Kuljunsaaressa alueella esiintyvät laajat peltoalueille levittäytyvät kevättulvat, sekä ajoittaiset voimakkaiden sateiden aiheuttamat kesätulvat ja niiden pelloilta jokiuomaan tuoma kuormitus.

Ekologisen tilan kannalta on tärkeää, että Haapajärnessä on kuivanakin aikana riittävästi vettä vastaanottamaan yläjuoksulta tuleva kuormitus. Haapaveden kaupunginhallitus näkee, että kylvö- ja sadonkorjuu-aikainen alavedenpinnan säilyttäminen nykyisellään on suotavaa. Veden korkeus ei haittaa vilejelyä, mutta on riittävä kuormitusta vastaanottavan vesimäärän näkökulmasta.

Haapaveden kaupunginhallitus hyväksyy tavoitteet, joilla tähdätään Haapajärven alapuolella olevien rakennusten ja muun toiminnan vahinkojen minimointiin.

Kaupunginhallitus on kuitenkin huolestunut kevättulvien aikaisen vedenpinnan noston pelloille mahdollisesti aiheuttamista vesiongelmista. Lyhytkin veden viipymä pelloilla aiheuttaa merkittävää viljelykauden lyhentymistä.

Haapajärven padotus- ja juoksutus selvityksestä käy ilmi, että säännöstelyä hoitava taho ei ole noudattanut voimassa olevaa säännöstelylupaa maatalouden kevätalennuksen suhteen. Kyseinen menettely ei Haapaveden kaupunginhallituksen mukaan ole hyväksyttävää.

Asiantuntijat ovat havainnollisesti esittäneet, että kevät-aikainen vedenpinnan nosto Haapajärnessä ei vaikuta tulviin Kuljunsaaressa valuma-alueella. Kaupunginhallitus esittää kuitenkin huolensa Kuljunsaaressa valuma-alueella esiintyvistä peltoviljelyn märkyysongelmista. Mahdollinen vedenpinnan nousu pysyvästi tekee peltoviljelyä kyseisellä alueella mahdotonta.

Käydyissä neuvotteluissa on Haapavedeltä tuotu esille, että yksi Kuljunsaaressa valuma-alueen kevät- ja kesätulvia aiheuttava tekijä on veden virtaamia Ruhansaaren alueella hidastavat saaren molemmin puolin uomassa olevat virtaamaesteet. Pyhäjoen virtaaman ”pääuomassa” Ruhansaaren kohdalla on joessa Piipsanojan jokeen aiheuttamat säikät ja Länsipuolella jokeen aikoinaan ajettut kivet.

Edellä kuvatut esteet liittyvät mahdollisesti Kuljunsaaressa alueella oleviin tulviin. Kaupunginhallitus pitää mahdollisena, että esteiden poistaminen Ruhansaaren kummastikin uomasta nopeuttaa yläpuolisen alueen vedenpinnan laskua. Toisaalta nopeutuva vedenpinnan lasku vaikuttaa vedenpinnan korkeuteen Haapajärnessä, joten edellä mainittua asiaa ei voida jättää käsittelemättä osana Haapajärven säännöstelyrajojen harkintaa.